

Голові разової спеціалізованої
вченої ради
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна
професору Аллі ГРІНЬКО
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора економічних наук, професора, професора кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ННІ менеджменту та маркетингу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, Чмутової Ірини Миколаївни на дисертаційну роботу Коломієць Юлії Юріївни «Управління грошовими потоками в системі ризик-менеджменту банку в умовах цифрової економіки», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Актуальність дисертаційної роботи Коломієць Юлії Юріївни визначається докорінною зміною умов функціонування банків у цифровій економіці, за яких грошові потоки стають швидшими, масштабнішими, більш інформаційно насиченими та технологічно залежними. Сучасний банк функціонує не лише як фінансовий посередник, а й як цифрова платформа, що забезпечує безперервний рух коштів, дистанційну взаємодію з клієнтами, оброблення великих масивів транзакційних даних і прийняття управлінських рішень у режимі, наближеному до реального часу.

Ці зміни підтверджують сучасні статистичні дані. Система електронних платежів Національного банку України обслуговує понад 99% міжбанківських платежів у державі, працює у форматі 24/7 і в середньому за добу обробляє близько 1,5 млн платежів на суму приблизно 778 млрд грн. Запровадження миттєвих кредитових переказів, що забезпечують переказ коштів протягом 10 секунд, додатково прискорює рух грошових потоків і змінює вимоги до управління ліквідністю, платіжною позицією банку та операційною безперервністю.

Масштаб цифрових фінансових потоків також істотно зростає. У 2025 році в Україні було здійснено понад 3,1 млрд платіжних операцій із використанням

кредитового трансферу та прямого дебету; лише кредитових переказів виконано 3 126,1 млн на суму понад 48 768,44 млрд грн. У I кварталі 2026 року кількість операцій із платіжними картками українських емітентів становила 2,3 млрд на суму 1 830,6 млрд грн, а частка безготівкових операцій за кількістю досягла 96%. Це свідчить про те, що банки щоденно працюють із масовими клієнтськими транзакціями, значними корпоративними платежами та високою інтенсивністю цифрової взаємодії, що посилює потребу в точному прогнозуванні надходжень і вибуття коштів.

Водночас цифровізація створює нові ризики для банківського сектору. Розвиток відкритого банкінгу розширює обмін даними через API та посилює значущість ризиків захисту інформації, кібербезпеки, доступу третіх сторін до рахунків і відповідальності за ініціювання платежів. Поширення штучного інтелекту та машинного навчання, які за результатами опитування НБУ вже використовують 64% опитаних установ фінансового ринку, актуалізує ризик помилкових управлінських рішень, зумовлених неточністю даних, хибними припущеннями, некоректною побудовою або неправильним використанням аналітичних і прогнозних моделей, а також ризик непрозорості автоматизованих рішень, і втрати довіри клієнтів. Крім того, технічні збої в електронних платіжних системах і банківських застосунках демонструють, що безперервність руху коштів дедалі більше залежить від стійкості технологічної інфраструктури.

За таких умов управління грошовими потоками банку не може обмежуватися традиційним аналізом надходжень, витрат і залишків ліквідності. Воно має бути інтегрованим елементом системи ризик-менеджменту, що поєднує оцінювання ризику ліквідності, кредитного, валютного, операційного, кібернетичного та технологічного ризиків. Саме тому дослідження, спрямоване на розвиток теоретико-методичних засад і практичного інструментарію управління грошовими потоками банку в системі ризик-менеджменту в умовах цифрової економіки, є своєчасним, науково обґрунтованим і практично значущим.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт кафедри банківського бізнесу та фінансових технологій Навчально-наукового інституту «Каразінський банківський інститут» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за темою «Управління ризиками банку в умовах цифрової економіки» (державний реєстраційний номер 0124U004391). У межах цієї теми здобувачкою виконано частину дослідження, що стосується сучасних

процесів діджиталізації та цифрової трансформації банківської діяльності, а також запропоновано концептуальну схему моделювання ризиків банківської діяльності для стабілізації фінансового стану банку.

Такий зв'язок із науково-дослідною тематикою засвідчує, що дисертація є складовою системної наукової роботи, спрямованої на розвиток підходів до ризик-менеджменту банку в цифровому середовищі.

3. Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій

Висновки та рекомендації дисертаційного дослідження характеризуються високим рівнем наукової обґрунтованості. Це забезпечується логічною побудовою дослідження, послідовним переходом від теоретичного аналізу до методичних розробок і подальшого формування практичних рекомендацій.

У роботі використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. Теоретичні положення сформовано на основі аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації наукових підходів до управління грошовими потоками, ризик-менеджменту банку та цифровізації фінансового сектору. Застосування порівняльного аналізу дало змогу зіставити підходи до формування резервів за кредитними операціями відповідно до вимог Національного банку України та міжнародних стандартів фінансової звітності. Використання економіко-математичного інструментарію, регресійного аналізу, логістичної регресії, методу головних компонент, скорингових моделей, нейронних мереж, сценарного аналізу, стрес-тестування та імітаційного моделювання забезпечило прикладну спрямованість дослідження.

Обґрунтованість результатів підтверджується тим, що здобувачка не обмежилася загальним описом проблеми, а запропонувала низку взаємопов'язаних методичних рішень. У першому розділі розкрито теоретичні засади управління грошовими потоками банку та сформовано механізм такого управління в системі ризик-менеджменту. У другому розділі розроблено інструментарій оцінювання валютного та кредитного ризиків, зокрема моделі прогнозування валютних курсів, підходи до визначення резервів, скорингову карту та підхід до оцінювання кредитного ризику із застосуванням Value-at-Risk і моделювання Монте-Карло. У третьому розділі результати попередніх етапів дослідження використано для формування рекомендацій щодо прогнозування грошових потоків, адаптивних сценаріїв та вибору стратегій управління в умовах цифровізації.

Інформаційну базу дисертації становлять наукові праці вітчизняних і

зарубіжних учених, нормативно-правові акти України, документи Національного банку України, міжнародні стандарти фінансової звітності, рекомендації Базельського комітету, статистичні та макроекономічні показники, дані фінансової звітності банків, а також результати власних розрахунків, аналітичних узагальнень і моделювання здобувачки. Це створило достатню основу для аргументації основних висновків.

Достовірність і наукова цінність положень дисертаційного дослідження також підтверджується широким оприлюдненням результатів. Основні висновки роботи опубліковані у фахових наукових виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз, а також представлені на міжнародних науково-практичних конференціях, де отримали позитивну оцінку експертного середовища. Публікаційна активність авторки та географія представлення її наукових результатів свідчать про високу актуальність проведеного дослідження.

4. Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Аналіз дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що вона містить наукові результати, які розвивають теоретико-методичні засади управління грошовими потоками банку в системі ризик-менеджменту та формують прикладний інструментарій для використання в умовах цифрової економіки.

Основні положення наукової новизни полягають у такому.

1. Розроблено механізм управління грошовими потоками банку в системі ризик-менеджменту в умовах цифрової економіки (с. 69–89). Його наукове значення полягає в тому, що управління грошовими потоками розглядається не як окрема функція фінансового менеджменту, а як цілісний процес, поєднаний з оцінюванням ризиків, прогнозуванням, контролем і сценарним реагуванням. У запропонованому механізмі інтегровано аналітичний, прогностичний, контрольний та адаптивний компоненти. Це дозволяє сформувати управлінський контур, у межах якого банк може завчасно оцінювати ризики, прогнозувати майбутній рух коштів і обирати відповідні стратегічні дії. Такий підхід є важливим саме для цифрової економіки, оскільки враховує зростання швидкості операцій, збільшення обсягів даних і необхідність оперативного реагування на ризикові події.

2. Удосконалено концептуальні положення оцінювання ризиків банківської діяльності, які поєднують класичні економетричні методи з інструментами машинного навчання та нейромережевого моделювання (с. 79–88; с. 93–115; с. 116–153). Науковий внесок цього положення полягає в побудові багаторівневого

підходу до оцінювання ризиків, у якому валютний і кредитний ризики, а також їх сукупний вплив на грошові потоки банку розглядаються у взаємозв'язку з управлінськими рішеннями щодо грошових потоків. У межах цього підходу для валютного ризику використано аналіз часових рядів, факторний і регресійний аналіз, метод головних компонент і нейромережеве прогнозування. Для кредитного ризику застосовано інструменти класифікації позичальників, логістичну регресію, скорингову карту, VaR та імітаційне моделювання. Така комбінація методів розширює можливості банку щодо кількісного вимірювання ризиків і підвищує якість управлінської інформації.

3. Удосконалено методичний підхід до оцінки кредитного ризику банку, який передбачає поєднання аналітичного й коефіцієнтного методів, статистичних методів і стрес-тестування, а також розроблення моделей визначення резервів за кредитними операціями відповідно до вимог Національного банку України та міжнародних стандартів фінансової звітності (с.116–155). Наукова значущість цього результату полягає в тому, що оцінювання кредитного ризику пов'язане не лише з розрахунком необхідного обсягу резервів, а й з перевіркою стійкості кредитного портфеля до можливого погіршення якості позичальників. У межах запропонованого підходу зіставлено регуляторну логіку формування резервів за вимогами НБУ та прогностичну логіку оцінювання очікуваних кредитних збитків за міжнародними стандартами фінансової звітності; використано показники імовірності дефолту позичальника, рівня втрат у разі дефолту та величини заборгованості під ризиком дефолту. У межах кількісного оцінювання кредитного ризику застосовано логістичну регресію, скорингову карту, показник вартості під ризиком та імітаційне моделювання методом Монте-Карло. Це дало змогу розглядати резервування як складову управління кредитним ризиком, ліквідністю та фінансовою стійкістю банку, а також обґрунтовувати вибір політики резервування з урахуванням можливих втрат у кредитному портфелі за різних сценаріїв.

4. Удосконалено механізм вибору стратегії управління грошовими потоками банку та формування адаптивних сценаріїв її реалізації (с. 156–213). Здобувачкою обґрунтовано послідовність формування управлінського рішення, яка поєднує три взаємопов'язані складові: прогнозування грошових потоків, сценарне оцінювання можливих змін у середовищі та вибір відповідної стратегії управління. У межах цього підходу розглянуто використання технологій оброблення великих даних, нейронних мереж із довгою короткочасною пам'яттю, методу опорних векторів,

методу випадкового лісу, рекурентних нейронних мереж, методу градієнтного підсилення, імітаційного моделювання, матриці стратегічного вибору, дорожньої карти впровадження інноваційних рішень та системи ключових показників результативності. Це дає змогу структурувати процес вибору управлінської стратегії залежно від цифрової зрілості банку, допустимого рівня ризику та очікуваних змін у зовнішньому середовищі.

5. Розвинуто теоретико-методичні засади управління грошовими потоками банку в системі ризик-менеджменту в умовах цифрової економіки (с. 31–54). У роботі уточнено зміст грошового потоку банку як динамічної керованої системи вхідних і вихідних платежів, синхронізація яких забезпечує ліквідність і безперервність банківської діяльності. Окремо акцентовано увагу на цифрових фінансових потоках як на специфічному управлінському об'єкті. Це розширює теоретичне підґрунтя дослідження, оскільки дозволяє враховувати не лише фінансову, а й технологічну природу сучасних банківських потоків.

6. Набули подальшого розвитку методичні підходи до прогнозування загальної валютної позиції банку (с. 93–115). У дисертації проведено аналіз динаміки долара США, євро та британського фунта стерлінгів, визначено фактори, що впливають на формування валютних курсів, побудовано регресійні залежності та нейромережеві моделі прогнозування. Отримані результати використано для короткострокового прогнозування валютних курсів та оцінювання потенційного валютного тиску на банківську систему. Такий підхід має прикладне значення для управління відкритою валютною позицією, хеджування та оцінювання впливу валютних коливань на нормативні показники банку.

7. Розвинуто науково-методичний підхід до впровадження інноваційних рішень у систему управління грошовими потоками банку (с. 183–209). Сутність цього положення полягає у формуванні поетапної реалізації цифрових змін, яка поєднує стратегічний вибір, організаційно-управлінські дії, критерії оцінювання результатів і фінансове обґрунтування доцільності інновацій. На відміну від підходів, у яких цифровізація розглядається переважно як впровадження окремих технологічних інструментів, у дисертації її пов'язано з управлінням ліквідністю, диверсифікацією джерел фінансування, удосконаленням скорингових процедур, управлінням строковістю активів і пасивів та підвищенням результативності управління грошовими потоками банку.

У межах цього результату запропоновано дорожню карту реалізації цифрових змін, систему критеріїв вибору стратегії, інтегровану систему ключових

показників результативності та підхід до оцінювання рентабельності інвестицій у рішення на основі штучного інтелекту. На прикладі АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» обґрунтовано доцільність комбінованої стратегії цифрової трансформації з пріоритетом використання технологій штучного інтелекту. Це дає змогу розглядати інноваційні рішення не ізольовано, а як інструмент підтримання стійкості грошових потоків, підвищення якості управлінських рішень і узгодження фінансових, операційних, клієнтських та технологічних результатів діяльності банку.

Отримані результати мають значення для розвитку фінансової науки, оскільки поєднують проблематику управління грошовими потоками, ризик-менеджменту та цифровізації банківської діяльності в межах єдиного дослідницького підходу.

5. Повнота викладення основних результатів в опублікованих наукових працях

Основні результати дисертаційної роботи оприлюднені у 18 наукових публікаціях, серед яких 1 стаття у науковому виданні, що індексується в наукометричних базах Scopus та Web of Science, 7 статей у фахових виданнях України, 2 статті у періодичних наукових виданнях інших держав та 8 публікацій апробаційного характеру.

Тематика публікацій відповідає змісту дисертації та охоплює ключові напрями дослідження: управління грошовими потоками банку в умовах невизначеності, прогнозування грошових потоків із використанням інтелектуальних систем, інтеграцію ризик-менеджменту та цифрових технологій, оцінювання валютного й кредитного ризиків, моделювання ризиків банківської діяльності, стрес-тестування та цифрову трансформацію банківської сфери.

У дисертації наведено особистий внесок здобувачки у працях, опублікованих у співавторстві. Це дає змогу встановити, які саме результати належать авторці та були використані в дисертації. Характер і зміст опублікованих праць свідчать, що основні положення наукової новизни та практичні рекомендації представлені в науковому доробку здобувачки достатньо повно.

6. Практичне значення результатів дисертаційного дослідження

Практичне значення дисертації полягає в можливості використання запропонованих методичних підходів і рекомендацій у діяльності банківських установ для підвищення якості управління грошовими потоками, оцінювання ризиків і прийняття управлінських рішень в умовах цифровізації.

Практично значущими є моделі оцінювання валютного та кредитного ризиків, які можуть бути використані у внутрішніх системах банків для підвищення точності прогнозування та своєчасного виявлення потенційних втрат. Запропонований підхід до порівняльного аналізу резервування за методиками НБУ та МСФЗ дає банкам змогу обґрунтованіше формувати політику резервування та оцінювати вплив кредитного ризику на фінансову стійкість. Розроблена скорингова карта та підхід до визначення стратегічних зон прийняття рішень щодо кредитування можуть бути використані для моніторингу кредитного портфеля, оцінювання нових заявок і зниження ймовірності ухвалення помилкових рішень.

Важливе практичне значення мають рекомендації щодо прогнозування грошових потоків із використанням Big Data та машинного навчання. Вони орієнтовані на підтримання ліквідності, управління готівковими коштами, виявлення аномальних транзакцій, планування інфраструктури, управління кредитним портфелем і стратегічний розвиток банківських продуктів. Запропоновані адаптивні сценарії управління грошовими потоками можуть використовуватися для стрес-тестування, планування антикризових заходів і вибору стратегій мінімізації ризиків.

Практична значущість результатів підтверджується їх впровадженням. Окремі теоретичні положення, методичні розробки, узагальнення і висновки використані в освітньому процесі ННІ «Каразінський банківський інститут» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (довідка від 14.01.2026 р.). Результати дослідження також упроваджені в діяльність АТ «ВСТ БАНК», де використано рекомендації щодо вдосконалення методів прогнозування грошових потоків за допомогою Big Data та машинного навчання (довідка № 006618 від 06.01.2026 р.), а також у діяльність LIGA ZAKON, де застосовано аналітичні моделі в цифровому каналі (довідка № 11 від 07.01.2026 р.).

7. Дотримання академічної доброчесності

Аналіз тексту дисертації та опублікованих праць засвідчує повне дотримання авторкою принципів академічної доброчесності. Усі наведені в роботі результати, розрахунки та аналітичні узагальнення отримані здобувачкою самостійно. Використання концепцій, ідей та статистичних даних інших дослідників супроводжується коректними посиланнями на першоджерела. У списку публікацій здобувачки чітко розмежовано та деталізовано її особистий внесок у спільних статтях, що є важливим для коректного визначення індивідуального наукового результату.

Ознак неправомірного привласнення наукових результатів інших авторів під час аналізу дисертації не встановлено.

8. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Коломієць Юлії Юріївни, слід зазначити окремі положення, які мають дискусійний характер або потребують уточнення.

1. У першому розділі дисертації здобувачка здійснює ґрунтовний аналіз впливу цифровізації на банківський сектор та пропонує архітектуру інтегрованого механізму управління грошовими потоками в системі ризик-менеджменту банку. Разом з тим, сучасна цифрова економіка характеризується впровадженням систем миттєвих платежів та високою швидкістю поширення інформації через соціальні медіа, що створює ризики миттєвого відтоку ліквідності – так званого «цифрового набігу на банк». Було б доцільно почути думку авторки стосовно того, як саме запропонований нею механізм управління грошовими потоками адаптований до моніторингу та нівелювання таких надшвидких шоків ліквідності.

2. У дисертаційній роботі достатньо обґрунтовано значущість кредитного та валютного ризиків для банківської діяльності, однак потребує додаткового пояснення вибір саме цих ризиків як основного об'єкта поглибленого моделювання в межах теми, що стосується управління грошовими потоками в системі ризик-менеджменту банку загалом. Доцільно було б чіткіше визначити критерії вибору саме цих ризиків для детального моделювання та пояснити, чому інші ризики розглянуто переважно на рівні сценаріїв і стратегічних рекомендацій.

3. Проводячи у підрозділі 2.2 порівняльний аналіз консервативного підходу НБУ та прогностичного підходу МСФЗ 9, здобувачка докладно описує складність аналітичного інструментарію міжнародних стандартів. У зв'язку з цим, бажано було б пояснити, як саме запропонований нею інструментарій Data Science дозволяє банку нівелювати небажаний ефект проциклічності формування резервів під час економічних шоків.

4. Використання рекурентних нейронних мереж (LSTM) для прогнозування сценаріїв руху грошових потоків у третьому розділі забезпечує високу точність, проте алгоритми глибокого навчання часто критикують за ефект «чорної скриньки». Дисертантці варто було б надати більш детальні пояснення того, за допомогою яких додаткових інструментів інтерпретації моделей банківські

аналітики можуть пояснити логіку отриманих прогнозів регуляторам або топ-менеджменту.

5. У табл. 3.7 для цифрових та необанків з агресивним профілем ризику пропонується впровадження повністю автономних систем штучного інтелекту для автоматичного розміщення надлишкової ліквідності у реальному часі. Оскільки це суттєво підвищує вразливість до специфічних технологічних помилок та збоїв, у роботі бракує опису жорстких лімітів контролю та механізмів екстреної зупинки таких систем.

6. У роботі запропоновано оцінювання ефективності впровадження AI-рішень, зокрема через розрахунок ROI, очікувану економію, зменшення операційних витрат і скорочення випадків шахрайства (с. 188–207). Разом із цим, частина прогнозних ефектів подана як орієнтовна. Доцільно було б детальніше обґрунтувати вихідні припущення для таких розрахунків саме в контексті українського банківського ринку, оскільки ефективність AI-рішень істотно залежить від масштабу банку, зрілості його даних, вартості впровадження, регуляторних обмежень і рівня готовності персоналу.

Зазначені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи. Вони мають переважно рекомендаційний характер і можуть бути враховані здобувачкою в подальших наукових дослідженнях.

9. Загальна оцінка дисертації та її відповідність встановленим вимогам

Дисертаційна робота Коломієць Юлії Юріївни «Управління грошовими потоками в системі ризик-менеджменту банку в умовах цифрової економіки» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано важливе науково-прикладне завдання щодо розвитку теоретико-методичних засад і практичного інструментарію управління грошовими потоками банку в системі ризик-менеджменту в умовах цифровізації.

Робота має логічну структуру, містить обґрунтовані наукові положення, методичні розробки та практичні рекомендації. Наукова новизна результатів полягає у формуванні механізму управління грошовими потоками банку, удосконаленні підходів до оцінювання валютного й кредитного ризиків, розробленні інструментарію стрес-тестування, прогнозування грошових потоків і вибору стратегій управління в умовах цифрової економіки. Практичне значення результатів підтверджується їх використанням у діяльності суб'єктів господарювання та в освітньому процесі.

Зміст дисертації відповідає спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Основні результати дослідження достатньо повно оприлюднені в наукових публікаціях здобувачки.

На основі викладеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота Коломієць Юлії Юріївни «Управління грошовими потоками в системі ризик-менеджменту банку в умовах цифрової економіки» відповідає всім вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Вимоги, що містяться в пунктах 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, що затверджений Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44, повністю виконані. Автор дисертації, Коломієць Юлія Юріївна, заслуговує на присвоєння наукового ступеня доктора філософії у галузі знань «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Офіційний опонент:

професор кафедри менеджменту,
бізнесу і адміністрування
ННІ менеджменту та маркетингу
Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця

Ірина ЧМУТОВА

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 13:35:20 29.06.2026

Назва файлу з підписом: Відгук_опонента Чмутової І.М. на дисертацію Коломієць Ю.Ю..docx.p7s
Розмір файлу з підписом: 50.6 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук_опонента Чмутової І.М. на дисертацію Коломієць Ю.Ю..docx
Розмір файлу без підпису: 33.4 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ЧМУТОВА ІРИНА МИКОЛАЇВНА

П.І.Б.: ЧМУТОВА ІРИНА МИКОЛАЇВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2695213180

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 13:35:21 29.06.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000CA8664011195AA07

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAdES enveloped)

Формат підпису: 3 повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.05.15 13:00

Голові разової спеціалізованої
вченої ради
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна
професору Аллі ГРІНЬКО
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри банківської справи та страхування Київського національного економічного університету ім. В. Гетьмана, Лавренюка Владислава Володимировича на дисертаційну роботу Коломієць Юлії Юріївни «Управління грошовими потоками в системі ризик-менеджменту банку в умовах цифрової економіки», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження

Модернізація фінансового сектору та стрімке розширення масштабів діджиталізації висувають нові вимоги до забезпечення стабільності банківських установ. Традиційні інструменти фінансового менеджменту часто виявляються неефективними в умовах високодинамічного цифрового середовища, де швидкість руху капіталу та виникнення нових технологічних ризиків (кіберзагрози, збої платформ, FinTech-конкуренція) зростають експоненційно. За таких обставин інтеграція процесів управління грошовими потоками банку з новітніми технологіями ризик-менеджменту (Big Data, штучний інтелект) стає критично важливою для підтримки ліквідності та платоспроможності. Це підтверджує своєчасність, теоретичну та практичну значущість обраного дисертанткою напрямку дослідження.

2. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і оформлення

Структура роботи є збалансованою і підпорядкованою досягненню поставленої мети.

У першому розділі авторка закладає теоретичний фундамент, досліджуючи трансформацію сутності банківської діяльності під впливом FinTech та обґрунтовуючи архітектуру оновленого механізму управління грошовими потоками.

Другий розділ присвячено прикладним аспектам оцінювання ризиків. Особливу увагу приділено моделюванню кредитних втрат та тестуванню стабільності банку до коливань валютного курсу.

Третій розділ має виражений прогностично-стратегічний характер, де здобувачка демонструє переваги використання нейронних мереж для оптимізації потоків ліквідності та формує дорожню карту цифрових трансформацій.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами

Дослідження безпосередньо інтегроване у контекст науково-дослідних робіт кафедри банківського бізнесу та фінансових технологій Навчально-наукового інституту «Каразінський банківський інститут» ХНУ імені В. Н. Каразіна. Тематика роботи узгоджується з напрямками розробки інноваційних підходів до мінімізації банківських ризиків в умовах глобальних цифрових трансформацій.

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, висунуті у роботі, базуються на глибокому аналізі офіційної звітності Національного банку України, статистичних даних вітчизняних комерційних банків та міжнародних стандартів регулювання (Базель III, МСФЗ 9). Висока достовірність результатів забезпечена коректним застосуванням методів математичного моделювання, машинного навчання (Machine Learning) та імітаційного моделювання.

5. Основні наукові результати, одержані автором, та їх новизна

У дисертації отримано низку суттєвих результатів, що мають наукову новизну та збагачують фінансову науку:

- *вперше* розроблено механізм управління грошовими потоками банку в системі ризик-менеджменту в умовах цифрової економіки;
- *удосконалено* концептуальну схему оцінювання ризиків банківської діяльності, яка поєднує традиційні економетричні методи з алгоритмами машинного та глибокого навчання, що забезпечує підвищення точності оцінювання та прогнозування валютного і кредитного ризиків банку;
- *удосконалено* методичний підхід до оцінки кредитного ризику банку, який передбачає розроблення двох моделей розрахунку резервів за кредитними операціями відповідно до вимог НБУ та МСФЗ і їх порівняльне стрес-тестування, що дає змогу обґрунтовувати вибір оптимальної політики резервування;
- *удосконалено* механізм вибору оптимальної стратегії управління грошовими потоками банку та формування адаптивних багаторівневих сценаріїв її реалізації і дає змогу формувати інструментарій стратегічного планування залежно від обраного критерію оптимальності;
- *набули подальшого розвитку* теоретико-методичні засади управління грошовими потоками банку в системі ризик-менеджменту в умовах цифрової економіки;
- *набули подальшого розвитку* методичні підходи до прогнозування загальної валютної позиції банку шляхом розроблення моделі, яка підвищує обґрунтованість управлінських рішень щодо коригування валютної позиції;
- *набули подальшого розвитку* науково-методичні підходи до впровадження інноваційних рішень у систему управління грошовими потоками банку шляхом розроблення дорожньої карти реалізації цифрових змін.

6. Дотримання академічної доброчесності

Аналіз дисертаційної роботи Коломієць Юлії Юріївної, а також опублікованих за темою дослідження наукових праць, засвідчує неухильне та повне дотримання здобувачкою принципів і правил академічної доброчесності, визначених чинним законодавством України.

Дисертація є результатом особистих наукових пошуків автора. Усі сформульовані наукові положення, висновки, аналітичні моделі та рекомендації отримані здобувачкою самостійно. У роботі відсутні ознаки академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації чи фальсифікації даних. Текстові запозичення, фактичні дані, статистичні показники НБУ та комерційних банків, а також ідеї інших дослідників супроводжуються чіткими, належним чином оформленими посиланнями на першоджерела. Основні наукові результати дисертації пройшли належну апробацію, опубліковані у фахових виданнях та в повній мірі відображають зміст проведеного дослідження. Автор з високою точністю та науковою об'єктивністю інтерпретує результати математичного й імітаційного моделювання, не припускаючись викривлення результатів або маніпуляцій з вибірками даних.

Зважаючи на вищевикладене, є всі підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження Коломієць Ю.Ю. повністю відповідає критеріям академічної доброчесності, що висуваються до робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

7. Практичне значення отриманих результатів

Сформовані авторкою рекомендації мають безпосереднє прикладне значення, що підтверджується актами та довідками про впровадження у практичну діяльність АТ «ВСТ БАНК» (оптимізація управління ліквідністю), ТОВ «ЛІГА ЗАКОН» (сценарне моделювання та клієнтські алгоритми), а також у навчальний процес ХНУ імені В. Н. Каразіна.

8. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Оцінюючи дисертаційне дослідження Коломієць Ю.Ю. як фундаментальну, самостійну та завершену наукову працю, для стимулювання наукової дискусії вважаємо за необхідне висловити такі зауваження та запитання:

1. Щодо понятійного апарату (Розділ 1): Автор здійснює ґрунтовний теоретичний аналіз дефініцій, проте, формулюючи сутність поняття *«грошові потоки банку в умовах цифровізації»*, дещо розмиває межі між цим терміном та класичною категорією *«ліквідності банку»*. Доцільно чіткіше уточнити, які саме специфічні (можливо, швидкісні, структурні чи суто технологічні) ознаки притаманні грошовим потокам у цифровому середовищі, що вимагають виокремлення їх у нову, модифіковану дефініцію.

2. Щодо меж наукової новизни та методів моделювання (Розділ 2): Обґрунтовуючи переваги інтеграції економетричних методів із моделями машинного навчання (зокрема, рекурентними нейромережами), здобувачка фокусується на підвищенні точності прогнозів. Разом з тим, поза увагою залишилося питання обмеженості вибірки даних (data scarcity), що часто виникає під час кризових періодів або воєнного стану, коли історичні тренди ламаються. Хотілося б почути думку автора щодо «порогу ефективності» запропонованих штучних нейромереж: за яких умов банку все ж варто залишатися на класичних статистичних підходах, а коли перехід на Machine Learning є безальтернативним?

3. Щодо аналітичних таблиць (Розділ 2): Наведені у другому розділі таблиці містять вагомий масив розрахункових показників діяльності банківської системи України. Проте аналіз виграв би більше, якби у цих табличних матеріалах було проведено чітке групування (кластеризацію) досліджуваних фінансових установ за рівнем їхньої «цифрової зрілості» (наприклад: традиційні банки з базовим інтернет-банкінгом, цифровізовані універсальні банки та суто необанки). Яким чином, на думку авторки, фактор приналежності банку до певного цифрового кластера впливає на інтерпретацію результатів оцінки кредитного та валютного ризиків?

4. Щодо ілюстративного матеріалу / рисунків (Розділ 3):

Представлені у третьому розділі рисунки (зокрема концептуальні схеми взаємодії елементів та дорожня карта впровадження змін) характеризуються високою якістю та наочністю. Водночас на схемах архітектури управління грошовими потоками недостатньо чітко відображено *контури зворотного зв'язку (feedback loops)* у випадку раптової зміни клієнтської поведінки (наприклад, панічного вилучення коштів через мобільні додатки). Бажано, щоб здобувачка пояснила, як саме її графічна модель передбачає миттєву адаптацію та перерахунок параметрів ризик-менеджменту в режимі реального часу.

9. Загальний висновок

Висловлені зауваження мають здебільшого дискусійний та уточнювальний характер і жодним чином не применшують високу наукову та практичну цінність дисертаційного дослідження. Дисертаційна робота Коломієць Юлії Юріївни «Управління грошовими потоками в системі ризик-менеджменту банку в умовах цифрової економіки» є вагомим здобутком у сфері фінансової науки. Робота повністю відповідає всім критеріям та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України, а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Офіційний опонент:

Доцент кафедри банківської справи
та страхування

Київського національного економічного
університету ім. В. Гетьмана,

кандидат економічних наук, доцент

Владислав ЛАВРЕНЮК

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ

створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 10:42:31 01.07.2026

Назва файлу з підписом: Відгук_Коломієць_Ю_Ю_опонент_Лавренюк_В_В..pdf

Розмір файлу з підписом: 266.3 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук_Коломієць_Ю_Ю_опонент_Лавренюк_В_В..pdf

Розмір файлу без підпису: 231.9 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ЛАВРЕНЮК ВЛАДИСЛАВ ВОЛОДИМИРОВИЧ

П.І.Б.: ЛАВРЕНЮК ВЛАДИСЛАВ ВОЛОДИМИРОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 3304820536

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 10:42:28 01.07.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000DB34CC00E1205007

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підписаний PDF-файл (PAdES)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (PAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.05.15 13:00

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна
професору Аллі ГРІНЬКО
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, доктора економічних наук, професора, професора кафедри банківського бізнесу та фінансових технологій навчально-наукового інституту «Каразінський банківський інститут» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Баранової Валерії Вадимівни на дисертаційну роботу Коломієць Юлії Юріївни «Управління грошовими потоками в системі ризик-менеджменту банку в умовах цифрової економіки», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

1. Обґрунтування вибору теми дослідження

Актуальність обраної теми не викликає сумнівів. Стрімкий розвиток фінансових технологій та перехід банківського бізнесу в цифровий простір докорінно змінюють природу грошових потоків, роблячи їх більш динамічними та вразливими до специфічних ризиків (кіберризика, технологічні збої). Робота Коломієць Ю.Ю. спрямована на розв'язання важливого завдання — адаптації класичного ризик-менеджменту до вимог діджиталізації, що є критично важливим для стабільності банківської системи України.

2. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і оформлення

Дисертаційне дослідження характеризується логічною структурою та повнотою розкриття теми. Автор послідовно переходить від теоретичного базису управління грошовими потоками до розробки прикладних моделей прогнозування. Оформлення роботи відповідає чинним стандартам ДСТУ та вимогам Міністерства освіти і науки України. Список використаних джерел є репрезентативним і включає сучасні іноземні дослідження у сферах Machine Learning та банківського менеджменту. Загалом дисертація є завершеною, цілісною та технічно оформленою, з досягнутою метою, виконаними завданнями та чіткими висновками, що свідчить про її готовність до оприлюднення.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами

Дослідження є складовою частиною науково-дослідної роботи Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна за темою «Управління ризиками банку в умовах цифрової економіки» (номер держреєстрації 0124U004391). Зокрема, зазначена тема корелює з напрямками досліджень кафедри банківського бізнесу та фінансових технологій ННІ «Каразінський банківський інститут» щодо моделювання ризиків банківської діяльності в умовах цифрової трансформації для стабілізації фінансового стану установ.

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

У дисертаційній роботі Коломієць Ю.Ю. простежується системність підходу до вирішення поставлених питань і послідовність викладу матеріалу. Сформульовані в роботі мета та завдання повністю досягнуті та відповідають темі дослідження. Рекомендації, представлені здобувачем, були апробовані й підтверджені відповідними документами.

Висновки автора базуються на фундаментальних положеннях сучасної економічної теорії та фінансового менеджменту. Обґрунтованість рекомендацій підтверджена використанням репрезентативного масиву статистичних даних та

сучасних методів аналізу (лінійна регресія, дерева рішень, нейромережеве моделювання). Застосування інструментів Data Science дозволило автору отримати високу точність прогнозів, що підтверджує достовірність наукових положень.

Оцінки дисертаційної роботи та наукових праць Коломієць Ю.Ю. свідчать про високий рівень обґрунтованості й надійності сформульованих положень, висновків і рекомендацій.

5. Основні наукові результати, одержані автором, та їх новизна

Наукова новизна результатів полягає у наступному:

- вперше розроблено механізм управління грошовими потоками банку в системі ризик-менеджменту в умовах цифрової економіки. Його наукова новизна полягає в інтеграції аналітичного, прогностичного, контрольного та адаптивного компонентів у єдиний управлінський контур. Це дозволяє забезпечити підтримання ліквідності та фінансової стійкості банку через синхронізацію ризиків та фінансових потоків у режимі реального часу;
- дістало подальшого розвитку термінологічне підґрунтя банківського менеджменту через уточнення сутності категорії «грошовий потік банку». Автор розглядає його як динамічну керовану систему, що забезпечує безперервність трансформації капіталу. Окрему наукову цінність має обґрунтування категорії «цифрові фінансові потоки банку» як специфічного об'єкта управління в умовах цифровізації;
- удосконалено процесно-потоківий підхід до управління банківською діяльністю. Новизна полягає в поєднанні моніторингу та оптимізації фінансових потоків із прескриптивним акцентом, де аналітичний інструментарій трансформується у фактор активного управлінського впливу на ліквідність;
- удосконалено концептуальні підходи до формування адаптивних сценаріїв управління грошовими потоками. Запропоновано «дорожню карту» впровадження інноваційних рішень та систему ключових показників (KPI) для оцінювання результативності цифрової трансформації управлінських процесів.

Результати роботи сприяють розширенню теоретико-методологічних основ аналізу змінних моделей поведінки активів та покращенню способів і методів імплементації цифрових ризиків для забезпечення комплексності екосистеми ринку.

6. Дотримання академічної доброчесності

Дисертаційна робота є самостійною працею. Аналіз тексту та наукових публікацій автора підтверджує належне використання цитувань та посилань на першоджерела. Ознак академічного плагіату, самоплагіату чи фальсифікації даних не виявлено.

7. Практичне значення отриманих результатів

Результати дослідження мають безпосереднє прикладне значення для банківського сектору. Зокрема, впровадження методів машинного навчання для прогнозування грошових потоків дозволяє підвищити якість управління ліквідністю. Практична апробація в АТ «ВСТ БАНК» та компанії «ЛІГА ЗАКОН» доводить універсальність та дієвість розроблених автором алгоритмів і матриць факторних навантажень.

8. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Позитивно оцінюючи роботу, вважаю за необхідне зупинитися на наступних дискусійних питаннях:

1. У розробленому механізмі управління грошовими потоками значна увага приділяється адаптивності. Проте у роботі недостатньо чітко розмежовано, які саме елементи системи ризик-менеджменту мають бути автоматизовані повністю (алгоритмічно), а які повинні залишатися під безпосереднім контролем топ-менеджменту банку для запобігання системним помилкам штучного інтелекту.

2. У другому розділі дисертаційного дослідження автор здійснює емпіричне зіставлення моделей формування резервів за вимогами НБУ та міжнародними стандартами (МСФЗ 9) на прикладі масиву даних АТ КБ “ПриватБанк”. За розрахунками автора, очікувані втрати (ECL) за

портфелем становлять 24%, а в стресових сценаріях потенційні збитки досягають 52,76%, для прогнозування яких було застосовано метод Монте-Карло. У контексті представленого “Механізму управління грошовими потоками”, автору доцільно уточнити, яка саме з цих двох філософій резервування (більш консервативна регуляторна від НБУ чи прогностична від МСФЗ 9) є більш адекватною базою для налаштування предиктивних моделей щоденної ліквідності банку? Як розраховані неочікувані втрати інтегруються у динамічне моделювання потоків?

3. У таблиці 3.4 автором представлено класифікацію сценаріїв ризикових подій та їх вплив на грошові потоки із застосуванням тривимірного підходу на основі побудови вісей координатної системи (рис. 3.5), такі як девальвація, масові дефолти або кібератаки. Але в реаліях війни ризики рідко приходять по одному: часто девальвація супроводжується панічним зняттям депозитів та падінням платоспроможності позичальників. Чи дозволяє запропонована автором модель тестувати такі мультиплікативні (комбіновані) шоки, і яка стратегія (з вісі SRM, що фіксує розробку стратегій мінімізації негативного впливу ризиків на ліквідність та платоспроможність банку) є найефективнішою в таких умовах?

4. У дисертаційному дослідженні автор справедливо зазначає, що цифровізація породжує нові джерела ризиків, зокрема кіберризиків. Проте у запропонованому «Механізмі управління грошовими потоками» (Розділ 3) недостатньо чітко відображено, як саме ймовірність кібератак на платіжні системи банку кількісно інтегрується в модель розрахунку ліквідної позиції. Чи не вважає автор за доцільне виокремити «кібер-резерв» ліквідності?

Зазначені дискусійні питання не впливають на загальне позитивне враження від дисертаційної роботи. Вони мають суто рекомендаційну спрямованість і можуть бути використані авторкою Коломієць Ю.Ю. в її майбутній дослідницькій діяльності.

9. Загальні висновки щодо дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Коломієць Юлії Юріївни «Управління грошовими потоками в системі ризик-менеджменту банку в умовах цифрової економіки» є ґрунтовним та завершеним науковим дослідженням з чітким формулюванням наукової новизни та авторськими рекомендаціями, що має важливе значення для фінансової науки та практики. За рівнем наукової новизни, теоретичної та практичної цінності робота відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (редакція від 01.01.2024 р.), та оформлена згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 (із змінами згідно з Наказом № 759 від 31.05.2019 р.).

Автор Коломієць Юлія Юріївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Офіційний рецензент:

професор кафедри банківського бізнесу

та фінансових технологій

ННІ «Каразінський банківський інститут»

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

доктор економічних наук, професор

Валерія БАРАНОВА

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного
підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 22:28:02 04.07.2026

Назва файлу з підписом: Рецензія_рецензента_Баранової В.В_на дисертацію_Коломієць
Ю.Ю.docx.p7s

Розмір файлу з підписом: 43.2 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Рецензія_рецензента_Баранової В.В_на дисертацію_Коломієць
Ю.Ю.docx

Розмір файлу без підпису: 26.0 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних
підтверджено

Підписувач: БАРАНОВА ВАЛЕРІЯ ВАДИМІВНА

П.І.Б.: БАРАНОВА ВАЛЕРІЯ ВАДИМІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2894317262

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 22:28:00
04.07.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000B5206D01C6AF1207

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAAdES enveloped)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.05.15 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна
професору Аллі ГРІНЬКО
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, завідувача кафедри менеджменту, обліку та бізнес комунікацій Навчально-наукового інституту «Каразінський банківський інститут» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Піскунова Романа Олександровича на дисертаційну роботу Коломієць Юлії Юріївни «Управління грошовими потоками в системі ризик-менеджменту банку в умовах цифрової економіки», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

1. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Тема дисертаційного дослідження є надзвичайно актуальною та своєчасною, оскільки сучасна цифрова трансформація фінансового сектору зумовлює необхідність перегляду традиційних підходів до управління грошовими потоками, ліквідністю та банківськими ризиками. Автор обґрунтовано акцентує увагу на тому, що стрімкий розвиток фінансових технологій, поширення необанків, використання великих даних і методів штучного інтелекту формують нові виклики для забезпечення фінансової стійкості банківських установ.

Особливої значущості досліджувана проблематика набуває в умовах високої волатильності фінансових ринків, посилення регуляторних вимог, зростання кіберризиків та необхідності оперативного моніторингу грошових потоків у режимі реального часу. Важливим є й те, що автор пов'язує вдосконалення систем управління грошовими потоками з використанням сучасних інструментів Data

Science, Machine Learning та Big Data, що відповідає глобальним тенденціям розвитку банківської сфери та потребам національної економіки.

Вибір теми дослідження є обґрунтованим як з теоретичного, так і з практичного погляду, адже розроблення інтегрованих підходів до управління грошовими потоками та ризиками банків в умовах цифровізації сприятиме підвищенню ефективності діяльності фінансових установ і зміцненню їхньої стійкості до зовнішніх та внутрішніх викликів. Отже, тема дисертаційної роботи є актуальною, має вагоме наукове значення та характеризується високою практичною цінністю для сучасної банківської діяльності.

2. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і оформлення.

Дисертаційна робота Ю. Ю. Коломієць побудована відповідно до чинних методичних вимог і містить вступ, три логічно завершені розділи, загальні висновки, список використаних джерел та додатки. Робота представлена на 241 сторінці машинописного тексту (10,87 авт. арк.), з яких 200 сторінок (9,0 авт. арк.) складає основна частина дослідження.

У вступі чітко окреслено актуальність теми, мета дослідження сформульована адекватно й досягнута в повному обсязі; завдання, визначені у роботі, виконані в кожному розділі, а отримані висновки чітко відповідають поставленим цілям. Кожен розділ завершується підбиттям підсумків, що відображають реалізацію завдань і підтверджують досягнення мети.

Перший розділ присвячений теоретичним засадам та аналізу ефективності управління грошовими потоками в Україні.

Другий розділ зосереджений на методичних підходах до оцінки валютного та кредитного ризиків із використанням машинного навчання.

Третій розділ пропонує практичні інструменти, зокрема на основі нейронних мереж LSTM, для формування стратегій управління ліквідністю.

Зміст дисертації відзначається цілісністю та глибиною викладу: використання 45 таблиць та 86 рисунків робить матеріал наочним і сприяє кращому розумінню результатів аналізу динаміки цифрових процесів та ризикам, які спровоковані цими змінами. Список із 182 найменувань джерел засвідчує ґрунтовний аналіз наукової літератури та широку апробацію результатів.

Робота оформлена згідно з вимогами до наукових праць на правах рукопису. Наявність 21 додатку із вихідними даними й методичними матеріалами підсилює практичну цінність роботи.

Загалом дисертація є завершеною, цілісною і та чітко оформленою, з досягнутою метою, виконаними завданнями та чітко сформульованими висновками, що підкреслюють її готовність до подальшої практичної апробації.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дослідження безпосередньо пов'язане з науково-дослідною тематикою кафедри банківського бізнесу та фінансових технологій ННІ «Каразінський банківський інститут» за темою «Управління ризиками банку в умовах цифрової економіки» (номер держреєстрації 0124U004391). Автор виконав важливі підрозділи щодо інноваційних підходів до ризик-менеджменту та моделювання ризиків.

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертаційна робота вирізняється належним рівнем наукової обґрунтованості, цілісністю дослідження та логічною послідовністю викладу матеріалу. Сформульовані автором мета і завдання повністю відповідають темі дослідження та реалізовані у повному обсязі, що підтверджується отриманими науковими результатами й сформульованими висновками.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечується використанням комплексу взаємодоповнюючих загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Для опрацювання теоретичних аспектів проблематики автором застосовано методи аналізу, синтезу, узагальнення та порівняльного аналізу, що дало змогу систематизувати наукові підходи до управління грошовими потоками банку та ризик-менеджменту. Високий рівень достовірності результатів забезпечено використанням сучасного економіко-математичного інструментарію, зокрема методів лінійної та логістичної регресії, дерев рішень, методу головних компонент, а також інструментів машинного і глибокого навчання, серед яких нейронні мережі, рекурентні нейронні мережі та моделі LSTM.

Позитивної оцінки заслуговує застосування сценарного аналізу та стрес-тестування для оцінювання впливу ризиків на ліквідність, капітал і фінансову стійкість банківських установ, що суттєво підвищує практичну цінність одержаних результатів. Інформаційну основу дослідження становлять нормативно-правові акти Національного банку України, міжнародні стандарти фінансової звітності, рекомендації Базельського комітету та дані фінансової звітності банківських установ, що додатково підтверджує достовірність і обґрунтованість отриманих висновків.

5. Основні наукові результати, одержані автором, та їх новизна.

Проведене дослідження змісту роботи та наукових публікацій Ю. Ю. Коломієць підтверджує наявність наукової новизни запропонованих розробок та засвідчує особистий внесок здобувача у подальший розвиток теоретико-методичних засад та розробку практичного інструментарію управління грошовими потоками банку в системі ризик-менеджменту за умов цифрової економіки.

До найбільш вагомих результатів, що мають наукову новизну, належать:

- вперше розроблено механізм управління грошовими потоками банку в системі ризик-менеджменту в умовах цифрової економіки, який базується на інтеграції аналітичного, прогностичного, контрольного та адаптивного компонентів, поєднує інструменти оцінювання ризиків, прогнозування грошових потоків, сценарного управління та вибору стратегічних рішень, що сприяє підвищенню обґрунтованості управлінських рішень щодо забезпечення ліквідності та фінансової стійкості банківських установ;

- удосконалено концептуальну схему оцінювання ризиків банківської діяльності шляхом інтеграції традиційних економетричних методів з алгоритмами машинного та глибокого навчання, зокрема Random Forest, градієнтного бустингу та нейронних мереж, що забезпечує підвищення точності оцінювання та прогнозування валютного і кредитного ризиків банку;

- удосконалено методичний підхід до оцінювання кредитного ризику банку, який передбачає розроблення та порівняльне стрес-тестування моделей формування резервів за кредитними операціями відповідно до вимог

Національного банку України та міжнародних стандартів фінансової звітності, що дає можливість обґрунтовувати вибір найбільш ефективної політики резервування та мінімізувати ризики кредитної діяльності;

– удосконалено механізм вибору оптимальної стратегії управління грошовими потоками банку на основі формування адаптивних багаторівневих сценаріїв, який поєднує економетричні методи та сучасні інструменти глибокого навчання, зокрема рекурентні нейронні мережі, що дозволяє підвищити ефективність стратегічного планування та управління ризиками залежно від обраних критеріїв оптимальності;

– набули подальшого розвитку теоретико-методичні засади управління грошовими потоками банку в системі ризик-менеджменту через уточнення особливостей функціонування банківських установ у цифровому середовищі та систематизацію чинників впливу цифровізації на ліквідність, фінансову стійкість і якість управлінських рішень;

– дістали подальшого розвитку методичні підходи до прогнозування загальної валютної позиції банку шляхом розроблення моделей оцінювання впливу валютних шоків на нормативні показники діяльності банківських установ, що підвищує обґрунтованість прийняття управлінських рішень щодо коригування валютної політики;

– набули подальшого розвитку науково-методичні підходи до впровадження інноваційних рішень у систему управління грошовими потоками банку шляхом формування дорожньої карти цифрової трансформації, яка охоплює комплекс організаційно-управлінських заходів, систему ключових показників ефективності та рекомендації щодо оптимізації ліквідності, диверсифікації джерел фінансування й удосконалення управління активами та пасивами.

Наведені результати свідчать про достатній рівень наукової новизни дисертаційної роботи, її теоретичну цінність та практичну значущість, а також підтверджують особистий внесок автора у розвиток сучасної теорії та практики управління грошовими потоками банків у системі ризик-менеджменту в умовах цифрової трансформації економіки.

6. Дотримання академічної доброчесності.

Зміст дисертаційного дослідження свідчить про те, що робота є самостійним дослідженням. Автор використовує власні розрахунки та моделювання. Результати впроваджені в освітній процес та діяльність суб'єктів господарювання, що підтверджено відповідними довідками. Ознак плагіату чи порушень наукової етики не виявлено.

7. Практичне значення отриманих результатів.

Практична цінність роботи підтверджується її імплементацією:

- у банківську сферу: в АТ «ВСТ БАНК» впроваджено методи прогнозування на основі Big Data та машинного навчання;

- у цифровий сектор: компанією LIGA ZAKON використано матрицю факторних навантажень для оптимізації користувацьких сценаріїв;

- в навчальний процес: матеріали використовуються в ННІ «Каразінський банківський інститут» при викладанні дисциплін «Аналіз банківської діяльності», «Банківська система», «Банківські операції», «Ризик-менеджмент у банку», «Банківський менеджмент» та «Банківське регулювання та нагляд».

8. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи наукові результати, отримані автором, та загальний рівень виконання дисертаційного дослідження, у порядку наукової дискусії доцільно висловити окремі зауваження та побажання:

1. Здійснюючи у другому розділі зіставлення вимог Постанови НБУ №351 та міжнародного стандарту МСФЗ 9 для моделювання кредитного ризику, здобувач фокусується на традиційних підходах. Чи не вважає автор, що в умовах стрімкої цифрової трансформації фінансового сектору банкам доцільніше орієнтуватися на динамічний розрахунок очікуваних кредитних збитків (ECL) у режимі реального часу, замість дискретного (статичного) формування резервів виключно на звітну дату?

2. Запропонований у дисертації комплексний інструментарій (зокрема, симуляції Монте-Карло у другому розділі та нейронні мережі LSTM у третьому розділі) є методологічно обґрунтованим, але водночас складним і ресурсомістким. Він об'єктивно потребує значних обчислювальних потужностей та наявності

репрезентативних масивів історичних даних (Big Data). У зв'язку з цим є дискусійним запитання: чи проводилася автором оцінка економічної доцільності, адаптивності та меж практичного впровадження таких високовартісних інструментів для невеликих або регіональних банківських установ, які функціонують в умовах обмеженого IT-бюджету та меншої трансакційної активності?

3. Вагомим елементом наукової новизни роботи є спроба інтеграції інструментів оцінки кредитного ризику (Розділ 2) та прогнозування ліквідності (Розділ 3). Водночас у контексті прикладного застосування результатів залишається не до кінця розкритим механізм їхньої взаємодії. Оскільки зростання обсягів непрацюючих кредитів (NPL) безпосередньо блокує приплив ліквідності, виникає запитання: як саме реалізований у дисертації інструментарій дозволяє трансформувати вихідні дані щодо кредитного ризику у прогностичні сценарії дефіциту ліквідності, і чи існує прямий математичний (модельний) зв'язок між симуляціями Монте-Карло та архітектурою LSTM у межах запропонованого дослідження?

4. У третьому розділі роботи автор пропонує використовувати нейронні мережі архітектури LSTM для прогнозування грошових потоків банківських установ. Проте моделі глибокого навчання часто характеризуються як «чорні скриньки» через високу складність інтерпретації їхніх внутрішніх зв'язків. З огляду на те, що вимоги регулятора (НБУ) до прозорості та пояснюваності ризикових моделей постійно зростають, виникає запитання: яким чином комерційний банк може практично обґрунтувати та валідувати використання таких моделей у межах пруденційного нагляду?

Водночас наведені зауваження та дискусійні положення мають рекомендаційний характер, не знижують наукової цінності дисертаційної роботи та не впливають на загальну позитивну оцінку отриманих результатів і сформульованих висновків.

9. Загальні висновки щодо дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Коломієць Ю.Ю. на тему «Управління грошовими потоками в системі ризик-менеджменту банку в умовах цифрової економіки» є

актуальним, завершеним науковим дослідженням, яке вирішує важливу проблему формування ефективної системи управління грошовими потоками у банківських установах в контексті прискореного розвитку цифрової економіки. За своєю новизною, обсягом проведених досліджень та практичним значенням вона повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (редакція від 01.01.2024 р.). Робота відповідає вимогам, та оформлена за Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 (із змінами від Наказу № 759 від 31.05.2019 р.).

Дисертація відзначається теоретичною цінністю та практичною застосовністю розроблених моделей і рекомендацій, що обґрунтовує доцільність присудження автору ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Офіційний рецензент:

завідувач кафедри

менеджменту, обліку та бізнес комунікацій

Навчально-наукового інституту

«Каразінський банківський інститут»

Харківського національного університету

імені В.Н. Каразіна, к.е.н., доцент

Роман ПІСКУНОВ

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного
підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 12:32:30 04.07.2026

Назва файлу з підписом:
Рецензія_рецензента_Піскунова_Р_О_на_дисертацію_Коломієць_Ю_Ю.docx.p7s
Розмір файлу з підписом: 45.6 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису:
Рецензія_рецензента_Піскунова_Р_О_на_дисертацію_Коломієць_Ю_Ю.docx
Розмір файлу без підпису: 28.4 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних
підтверджено

Підписувач: ПІСКУНОВ РОМАН ОЛЕКСАНДРОВИЧ
П.І.Б.: ПІСКУНОВ РОМАН ОЛЕКСАНДРОВИЧ
Країна: Україна
РНОКПП: 2953417776
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 12:32:29
04.07.2026
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000450335010F198F07
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAdES enveloped)
Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.05.15 13:00